ଉଭିଦରେ ଯବକ୍ଷାର ସାରର ଭୂମିକା କଣ ?

ଯବକ୍ଷାର ହେଉଛି ଉଭିଦ ପାଇଁ ଏକ ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ଖାଦ୍ୟସାର । ଆମିନୋ ଏସିଡ୍, ନିଉକ୍ଲିକ୍ ଏସିଡ୍, ନିଉକ୍ଲିଓଟାଇଡ୍, କ୍ଲୋରୋଫିଲ, ଏଞ୍ଜାଇମ୍ ଏବଂ ହରମୋନ୍ ଗଠନ ପାଇଁ ଏହା ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଏ । ଅଧିକ ପିଲ ହେବା, ପତ୍ରର ଅଭିବୃଦ୍ଧି, ଶସ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି, ଦାନା ପୂରଣ କରିବା ଓ ପୁଷ୍ଟିସାର ସଂଶ୍ଲେଷଣ ମାଧମରେ ଯବକ୍ଷାର ଉଭିଦର ଅଭିବୃଦ୍ଧି, ଅଧିକ ଶସ୍ୟ ଅମଳ ଓ ଶସ୍ୟର ମାନବୃଦ୍ଧିରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାଏ । ଉଭିଦ ଓ ମାଟିରେ ଯବକ୍ଷାର ଅଧିକ ଚଳମାନ ଅଟେ ।

ଧାନ ଫସଲରେ କାହିଁକି ଯବକ୍ଷାର ପ୍ରୟୋଗ କରାଯିବ ?

ପ୍ରାୟ ସବୁ ପ୍ରକାରର ମାଟିରେ ଯବକ୍ଷାର ଅଭାବ ଦେଖାଯାଇଥାଏ । ତେଣୁ ଫସଲର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଓ ଶସ୍ୟ ଅମଳ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବେ ଯବକ୍ଷାର ସାର ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ବିଶେଷ କରି ସଘନ ଚାଷ ପଦ୍ଧତି ପାଇଁ ଏହା ବିଶେଷ ଭାବେ ଦରକାର । କମ୍ ପରିମାଣରେ ବା ଭୁଲ୍ ଭାବରେ ଯବକ୍ଷାର ସାର ପ୍ରୟୋଗ ଯୋଗୁଁ ଫସଲ ଓ ପରିବେଶର ପାଇଁ କ୍ଷତି ହୋଇଥାଏ । ଫସଲର ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁସାରେ ଯବକ୍ଷାର ସାର ପ୍ରୟୋଗ ହିଁ ସମୁଚିତ ଯବକ୍ଷାର ପରିଚାଳନା ଅଟେ । ଏହାଦ୍ୱାରା ଯବକ୍ଷାର ସାରର ଉପଯୁକ୍ତ ବିନିଯୋଗ ହେବା ସହିତ ନଷ୍ଟ ହୋଇ ଯବକ୍ଷାର ସାର ପରିବେଶ ସହିତ ମିଶିବାର ଆଶଙ୍କା ହ୍ରାସ ପାଇଥାଏ ।

କିପରି ଯବକ୍ଷାର ପରିଚାଳନା କରାଯିବ ?

- **ଯବକ୍ଷାର ଅଭାବଜନିତ ଲକ୍ଷଣ** : ଗଛ ରୁଗୁଡ଼ିଆ ହେବା ସହିତ ପତ୍ର ଛୋଟ ଆକାରର ଓ ହଳଦିଆ-ସବୁଜ ରଙ୍ଗର ହେବା ଏବଂ ପିଲ ସଂଖ୍ୟା ହ୍ରାସ ପାଇବା । ଏକକ ଜାଗାରେ କମ୍ କେଣ୍ଡା ରହିବା ଓ କେଣ୍ଡାରେ କମ୍ ଧାନ ହେବା ଯୋଗୁଁ ଅମଳ ହ୍ରାସ ପାଇଥାଏ ।
- **ଯବକ୍ଷାର ଅଭାବ ଘଟିବା** : ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ମାଟିରେ ଯବକ୍ଷାର ଅଭାବ ଦେଖାଯାଇଥାଏ । କମ୍ ଜୈବିକ ପଦାର୍ଥ ଥିବା (୦.୦୫% ରୁ କମ୍ ଜୈବିକ ଅଙ୍ଗାର) ବାଲିଆ ଅମ୍ଳୀୟ ମାଟି, କମ୍ ଯବକ୍ଷାର ଖଣିଜାୟନ ହେଉଥିବା ଓ କମ୍ ଜୈବିକ ଯବକ୍ଷାର ବିବନ୍ଧନ ହେଉଥିବା ମାଟି, ଫସ୍ଫରସ୍ ଅଭାବ ଥିବା ଏସିଡ୍ ସଲ୍ଫେଟ୍ ମାଟି, ଲୁଣା ଓ ଭଲ ଭାବେ ଜଳ ନିଷ୍କାସନ ହେଉ ନଥିବା ମାଟି ଏବଂ କମ୍ ଜୈବିକ ପଦାର୍ଥ ଥିବା ଓ ଆମୋନିଆ ହିସାବରେ ଉଦ୍ବାଷ୍ପୀକରଣ ହେବା ପାଇଁ ଅଧିକ ସମ୍ଭାବନା ରହିଥିବା ଚୂନୀୟ ଓ କ୍ଷାରୀୟ ମାଟିରେ ଯବକ୍ଷାର ଅଭାବ ଦେଖାଯାଇଥାଏ ।
- **କେତେ ପରିମାଣରେ ଯବକ୍ଷାର ପ୍ରୟୋଗ କରାଯିବ ?** ଜମିରେ ଯବକ୍ଷାର ସାର ପ୍ରୟୋଗ ପାଇଁ ରାସାୟନିକ ସାର ଏକ ସାଧାରଣ ଉତ୍ସ ଅଟେ । ଜୈବିକ ଅବସ୍ଥାରେ ଥିବା ଯବକ୍ଷାର ସାର କିଣି ବ୍ୟବହାର କରିବା ତୁଳନାରେ ରାସାୟନିକ ସାର ପ୍ରୟୋଗ ଦ୍ୱାରା କୃଷକଙ୍କୁ ଅଧିକ ଲାଭ ମିଳିଥାଏ । କୃଷକଙ୍କ ପାଖରେ ଉପଲବ୍ଧ ଜୈବିକ ଖତ ବା କମ୍ପୋଷ୍ଟ ପ୍ରୟୋଗ କରି କମ୍ ଖର୍ଚ୍ଚରେ ଧାନ ଫସଲର ଯବକ୍ଷାର ଆବଶ୍ୟକତା କେତେକାଂଶରେ ପୂରଣ କରାଯାଇ ପାରିବ । ବିନା ଯବକ୍ଷାର ସାର ପ୍ରୟୋଗ ଦ୍ୱାରା ମିଳୁଥିବା ଅମଳ ସହିତ ତୁଳନା କଲେ ପ୍ରତି ୧ ଟନ୍ ଅଧିକ ଅମଳ ପାଇବା ପାଇଁ ହେକ୍ଟର ପ୍ରତି ୪୦-୫୦ କି.ଗ୍ରା. ଯବକ୍ଷାର ସାର ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତୁ । ଉପଯୁକ୍ତ ପରିମାଣରେ ଖାଦ୍ୟସାର ଯୋଗାଇ ଦିଆଗଲେ ପ୍ରତି ଟନ୍ ଶସ୍ୟ ଅମଳ ପାଇଁ ଧାନ ଫସଲ ୧୬ କି.ଗ୍ରା. ଯବକ୍ଷାର (ଶସ୍ୟପାଇଁ ୧୦ କି.ଗ୍ରା. ଓ ନଡ଼ା ପାଇଁ ୬ କି.ଗ୍ରା.) ଗ୍ରହଣ କରିଥାଏ ।
- **କେତେବେଳେ ଯବକ୍ଷାର ସାର ପ୍ରୟୋଗ କରାଯିବ** : ପତ୍ରର ରଙ୍ଗ ଓ ଫସଲର ବାହ୍ୟରୂପକୁ ଦେଖି ଯବକ୍ଷାର ସ୍ଥିତି ଆକଳନ କରିବା ସହିତ ଯବକ୍ଷାର ସାର ପ୍ରୟୋଗ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଏ । ଏଥିପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ତଥ୍ୟ ଫର୍ଦ୍ଦ ଯଥା (କ) ଯବକ୍ଷାର ସାର ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ଲିଫ୍ କଲର ଚାର୍ଟ ଏବଂ (ଖ) ଲିଫ କଲର ଚାର୍ଟ ବ୍ୟବହାର କରି ଫସଲର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଅବସ୍ଥା ଅନୁସାରେ ଥର ଥର କରି ଯବକ୍ଷାର ସାର ପ୍ରୟୋଗ ଦେଖନ୍ତୁ ।

କେଉଁ ଉତ୍ସରୁ ଯବକ୍ଷାର ମିଳିଥାଏ ?

- ଆମୋନିଅମ୍ ସଲଫେଟ୍ (୨୧% ଯବକ୍ଷାର, ୨୪% ଗନ୍ଧକ)
- ୟୁରିଆ (୪୬% ଯବକ୍ଷାର)
- ଡାଇଆମୋନିଅମ୍ ଫସ୍ଫେଟ୍ ବା ଡିଏପି (୧୮% ଯବକ୍ଷାର, ୪୪-୪୬% ଫସ୍ଫରସ୍)

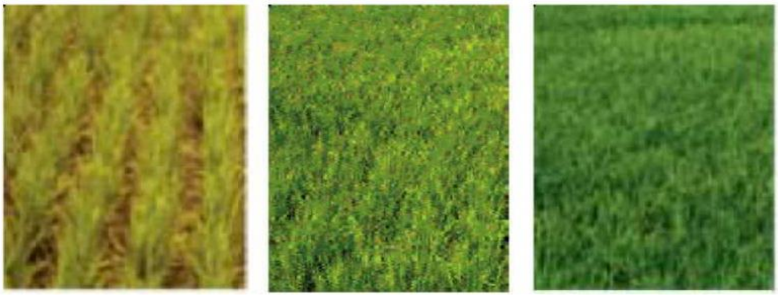

ଭାମରେ ଯବକ୍ଷାର ଅଭାବ ଥିବା ଧାନ ଫସଲ ସହିତ ଯଥେଷ୍ଟ ଯବକ୍ଷାର ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇଥିବା ଫସଲର ତୁଳନା

ଅଧିକ ଜାଣିବା ପାଇଁ ଦେଖନ୍ତୁ :

ଧାନ ଫସଲ ପଦ୍ଧତି ଆଧାରିତ ଜ୍ଞାନ ଭଣ୍ଡାର www.rkbodisha.in

ଏଥିରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ମତାମତଗୁଡ଼ିକ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଧାନ ଗବେଷଣା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଏବଂ ଏହାର ସହଯୋଗୀ ସଂଗଠନ ଓଡ଼ିଶାର କୃଷି ଓ ଖାଦ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ, ଜାତୀୟ ଧାନ ଗବେଷଣା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା କୃଷି ଓ ବୈଷୟିକ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ବିଶେଷଜ୍ଞଙ୍କର ଅଟେ । ପ୍ରସ୍ତୁତି : ନନ୍ କମର୍ସିଆଲ-ସେୟାରଆଲାଇକ୍ ୩.୦ (ଅନ୍‌ପୋର୍ଟେଡ୍)